

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2019

1151/2019

Laki isyyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan isyyslain (11/2015) 3 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 23–25 §, 5 luvun otsikko, 26 §:n otsikko ja 1 momentti, 27–29 §, 30 §:n 2 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti ja 60 § sekä

lisätään 4 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

3 §

Isyys muissa tapauksissa

Jos isyyttä ei todeta 2 §:n nojalla, isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä.

4 §

Isyyden selvittämisen tarkoitus ja käyttöala

Isyyttä ei selvitetä, jos lapsen äitiys on tunnustettu äitiyslain (253/2018) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun hedelmöityshoitosuostumuksen perusteella eikä lastenvalvojan tiedossa ole seikkoja, joiden nojalla olisi aihetta epäillä, että joku muu kuin tunnustaja olisi lapsen toinen vanhempi.

14 §

Muutoksenhaku

Lapsen äiti, 15 vuotta täyttänyt lapsi ja mies, joka katsoo olevansa lapsen isä, saa hakea muutosta isyyden selvittämisen keskeyttämistä tai sen uudelleen aloittamista koskevaan lastenvalvojan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Edellä mainitut ja lastenvalvoja saavat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään.

15 §

Tunnustamisen käyttöala

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

18 §

Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen

Isyyden tunnustamisen ottaa vastaan lastenvalvoja, henkikirjoittaja tai julkinen notaari. Mies, joka avioliittoa solmittaessa haluaa tunnustaa olevansa kihlakumppaninsa lapsen isä, voi antaa tunnustamislausuman myös vihkipöytäkirjalle. Tunnustamisen ottaa ulkomailla vastaan sellainen Suomen edustuston virkamies, joka voi konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:n mukaan hoitaa edustustossa julkisen notaarin tehtäviä. Tunnustamisesta laadittavasta asiakirjasta säädetään tämän lain 22 §:ssä.

23 §

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun isyyden selvittäminen on toimitettu ja mies on tunnustanut isyytensä, tulee isyyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa isyyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat Digi- ja väestötietovirastolle.

24 §

Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella ja isyyden selvittäminen ja oikeusgeneettinen isyytustutkimus osoittavat kuolleen miehen olevan lapsen isä, miehen oikeudenomistajat voivat lapsen syntymän jälkeen antaa suostumuksen siihen, että isyys vahvistetaan ilman oikeudenkäyntiä Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä edellyttäen, että lasta ei ole tunnustettu eikä kannetta isyyden vahvistamiseksi ole vireillä.

25 §

Suostumuksesta laadittava asiakirja

Miehen oikeudenomistajien 24 §:ssä tarkoitetusta suostumuksesta on laadittava asiakirja. Suostumukseen ja asiakirjaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään isyyden tunnustamisesta lapsen syntymän jälkeen, tunnustamiseen liittyvästä kuulemisesta, tunnustamisen hyväksymisestä ja asiakirjojen toimittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle. Oikeudenomistajan suostumusta ei kuitenkaan edellytetä annettavan vastaanottajan läsnä ollessa.

Isyyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa

26 §

Digi- ja väestötietoviraston toimivalta

Isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, jos:

- 1) mies on tunnustanut isyyden 15–22 §:ssä säädetyin tavoin eikä ole aihetta epäillä, ettei mies ole lapsen isä;
- 2) kuolleen miehen oikeudenomistajat ovat 24 ja 25 §:ssä säädetyin tavoin antaneet suostumuksensa siihen, että isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, ja 24 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella voidaan pitää selvitettyinä, että mies on lapsen isä.

27 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädetyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §

Isyysasian käsittely ja muutoksenhaku

Isyyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn Digi- ja väestötietovirastossa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 ja 4 luvuissa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai isyyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, Digi- ja väestötietovirasto voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Asianosaisen oikeudesta nostaa kanne isyyden vahvistamiseksi ja kanteen nostamiselle säädetyistä määräajoin säädetään 29 ja 30 §:ssä. Päätökseen on liitettävä tieto 29 §:ssä tarkoitetusta kanneoikeudesta ja 30 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, Digi- ja väestötietoviraston on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

29 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole äidin avioliiton perusteella todettu eikä Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia isyyden vahvistamista nostamalla kanteen isäksi otaksumaansa miestä vastaan. Jos mies on kuollut, kanne nostetaan miehen oikeudenomistajia vastaan.

Miehellä, joka katsoo olevansa lapsen isä, on oikeus nostaa isyyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan:

- 1) jos lastenvalvoja on keskeyttänyt isyyden selvittämisen, koska lapsesta tai lapsen äidistä ei ole saatu näytettä, josta oikeusgeneettinen isyystutkimus olisi voitu tehdä; tai
- 2) jollei Digi- ja väestötietovirasto ole vahvistanut isyyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 19 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos mies kuolee kanteen ollessa vireillä, miehen oikeudenomistajat tulevat hänen sijajansa.

30 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Miehen, joka katsoo olevansa lapsen isä, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 29 §:n 2 momentissa tarkoitetusta lastenvalvojan tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä.

40 §

Isyyden kumoaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen mies on 18 §:ssä tarkoitetulla tavalla tunnustanut isyytensä ja Digi- ja väestötietovirasto on vahvistanut isyyden tunnustamisen perusteella.

Jos lapsen äiti ja aviomies ovat yhdessä pyytäneet lastenvalvojalta isyyden selvittämistä 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja oikeusgeneettisen isyystutkimuksen perusteella voidaan todeta, että aviomies ei voi olla lapsen isä, Digi- ja väestötietovirasto voi vanhempien yhteisestä hakemuksesta vahvistaa, että aviomies ei ole lapsen isä. Digi- ja väestötietovirasto ei kuitenkaan voi päättää asiasta, jos äidille on annettu hedelmöityshoitoa ajankohtana, jolloin lapsi on saatettu alkuun. Asia voidaan ratkaista lasta kuulematta. Hakemus Digi- ja väestötietovirastolle tulee tehdä ennen kuin vuosi on kulunut lapsen syntymästä.

Digi- ja väestötietoviraston 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta.

41 §

Isyyden kumoaminen kanteen perusteella

Isyyden kumoamista koskevan kanteen saa kärjäoikeudessa nostaa lapsi, äiti tai mies, jonka isyys on avioliiton perusteella todettu tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu.

60 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

- 1) lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta;
- 2) lääketieteellisen selvityksen antamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta;
- 3) Digi- ja väestötietoviraston toimintatavoista, kun isyys on vahvistettu tai kumottu viraston päätöksellä;
- 4) henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään niistä isyyden selvittämiseen, tunnustamiseen, oikeudenomistajien suostumukseen ja isyyden vahvistamiseen liittyvistä asiakirjoista, jotka annetaan asianomaiseen tarkoitukseen vahvistetulla lomakkeella. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa käytettävien lomakkeiden kaavat.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

1151/2019

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero